

РЕШЕНИЕ

№ 6182

гр. София, 04.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-6 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Гургана Ж. Троянова

при участието на секретаря Антоанета Н. Стефанова
като разгледа докладваното от Гургана Ж. Троянова Гражданско дело № 20221100112407 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от *Закона за отговорността на държавата и общините за вреди* (ЗОДОВ) от С. К. П. срещу Прокуратурата на Република България за заплащане на сумата 50000.00 лева – обезщетение за неимуществени вреди, както и на сумата от 1500.00 лева – обезщетение за претърпени имуществени вреди, причинени от задържане под стража и от незаконно обвинение в извършване на престъпление по чл.152, ал.1, т.2 НК, по което е бил оправдан с присъда по н.о.х.д.№ 18921/2017г. на СРС, ведно със законната лихва от увреждането до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че на 23.06.2014г. е бил задържан за срок от 24 часа по чл.63 ЗМВР по подозрение за извършено престъпление и с постановление от 24.06.2014г. по образуваното по случая досъдебно производство № 1651/2014г. на 02 РУ „Полиция“-СДВР, пр.пр.№ 27013/2014г. на СРП, бил привлечен като обвиняем и му била наложена мярка за неотклонение задържане под стража, определена за постоянна с определение на съда по ч.н.д.№ 12612/2014г. на СРС и потвърдена с определение по в.ч.н.д.№ 2907/2014г. на СГС. Уточнява, че мярката за неотклонение била отменена едва на 24.02.2015г., като на следващия ден бил освободен. Заявява, че с присъда от 11.04.2019г. по образуваното н.о.х.д.№ 18921/2017г. на СРС - НО, 2 състав, бил оправдан по повдигнатото му обвинение за престъпление по чл.152, ал.1, т.2 НК, като присъдата е влязла в сила към настоящия момент. Твърди, че с оглед тежкия характер на поддържаното от Прокуратурата обвинение и престоя в следствения арест, продължил в максимално възможния по чл.63,ал.4 НПК срок от осем месеца, е търпял неимуществени вреди, изразяващи се в изолация, наложена както от него, така от

близки и приятели, които отбягвали контакт с ищеца, поради убеждението, че е виновен, произтичащо от поддържаното четири години обвинение срещу него и продължителния му престой в следствения арест, в засягане на достойнството и доброто му име в обществото и на личната му самооценка. Пояснява, че във връзка с воденото наказателно производство е направил разход в размер на 1500.00 лева - заплатен адвокатски хонорар, който се явява причинена от незаконното му обвинение имуществена вреда. Предвид изложените факти, предявява иск срещу ПРБ за присъждане на обезщетение за причинените имуществени и неимуществени вреди от незаконно обвинение, ведно със законната лихва от увреждането до окончателното плащане. Претендира разноски.

Ответникът оспорва претенцията като недоказана. Счита, че от събраните доказателства не може да се обоснове извод, че твърдените вреди са пряка и непосредствена последица от поддържаното обвинение, евентуално поддържа, че търсеният размер за обезщетяване на неимуществените вреди е завишен. Заявява възражение за погасяване на вземането за лихва по давност – чл.111, б. „в“ ЗЗД.

Съдът, вземайки предвид материалите по делото и доказателствата, установи следното от **фактическа страна**:

Видно от приетите писмени доказателства ищецът е бил задържан на 23.06.2014г. по подозрение в извършване на тежко умишлено престъпление от общ характер със Заповед по чл.63, ал.1 от ЗМВР. С постановление от 24.06.2014г. по ДП № 1651/2014г. на РУ „Полиция“ на СДВР, пр.пр.№ 27013/2014г. на СРП, бил привлечен като обвиняем за това, че на 23.06.2014г. се съвкупил с лице от женски пол, като е използвал сила и заплахата – престъпление по чл.152, ал.1, т.2 НК. С определение от 27.06.2023г., постановено по н.ч.д.№ 12612/2014г. на СРС, 11 състав, на обвиняемия му била наложена постоянна мярка за неотклонение задържане под стража, която била потвърдена от въззивния съд с определение от 04.07.2023г. по в.ч.н.д.№ 2907/2014г. на СГС. С определение по н.ч.д.№ 20765/2014г. на СРС, 131 състав, не е било уважено искането на обвиняемия С. П. да бъде заменена мярката му за неотклонение с по-лека. С определение от 19.02.2015г. на СРС, 3 състав, постановено по н.ч.д.№ 2517/2015г., мярката е била заменена с подписка, като е отчетено обстоятелството, че съгласно чл.63, ал.4 НПК задържането под стража в хода на досъдебното производство не може да продължи повече от осем месеца, ако лицето е привлечено като обвиняем за тежко умишлено престъпление, както е било в настоящия случай.

По внесения от СРП обвинителен акт срещу С. П. е било образувано н.о.х.д. № 18921/2017г. на СРС, НО, 2 състав, приключило с оправдателна присъда, постановена на 11.04.2019г. и влязла в сила на 03.05.2019г.

Видно от приет договор за правна помощ и съдействие от 23.01.2018г., С. П. е заплатил адвокатско възнаграждение на представлявалия го в наказателното производство адвокат Ж. Ж. в размер на 1500.00 лева.

Установява се от приложения констативен протокол на ИВСС и решение на Инспектората от 21.11.2019г., че така протеклото наказателно производство е надхвърлило разумния срок на разглеждане, с което са били накърнени правата на заявителя С. П., поради което на същия е било определено обезщетение по чл.60а ЗСВ в размер на 1900.00 лева, за които не се спори и се признава от ищеца, че са били изплатени – така и съгласно представеното споразумение от 29.01.2020г.

Спорно е дали така протеклото наказателно производство е имало негативно отражение върху психиката, личния и професионалния живот на ищеца, както и с

какъв интензитет е търпяното страдание.

За изясняване на този въпрос са събрани гласни доказателства.

От разпита на свидетеля Н.Х. се установява, че с ищеца са добри познати, тъй като са живеели в едно село и са учили в едно училище, като и досега контактуват в дните, когато свидетелят посещава родната си къща. Свидателят посочва, че С. П. е живял в София, в ж.к. „Надежда“, което е съседен квартал на неговото жилище, поради което се срещнали една вечер, а на сутринта разбрал от трети човек, че приятелят му бил задържан по обвинение за изнасилване, което го изненадало. Изразява мнение, че приятелят му бил набеден, но заради това прекарал осем месеца в следствения арест, което му попречило да работи и да издържа родителите си. Посочва, че след освобождаването на П. той започнал работа отново като международен шофьор, но заявява, че вече не е същия човек, както преди. Бил състарен визуално и променен психически.

От разпита на свидетеля Н.П. се установява, че с ищеца С. П. се познават от деца, тъй като къщите им на село са една до друга. Посочва, че когато се чуло в селото, че е задържан за изнасилване, хората били изненадани, тъй като се ползвал с добро име. Пояснява, че задържането му се отразило зле на родителите му, които се притеснили от този развой на събитията, и които именно синът им издържал. Всички ги познавали като честни и добри хора. Заявява, че около девет месеца ищецът престоял в затвора, а след освобождаването му хората от селото променили своето отношение към него и не се отнасяли с уважение, както преди, поради което самият С. избягвал контакти, не излизал, освен по необходимост, изпитвал притеснение, заради обвинението и продължаващото дело. Посочва, че това се отразило негативно на психическото и емоционалното му състояние, както и че едва след оправдаването му от съда хората от селото променили негативната си нагласа към него.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от *правна страна* следното:

На обезщетение по реда на чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ подлежат вредите - имуществени и неимуществени (чл.4), причинени от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от обвиняемия/подсъдимия или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. Съгласно чл.2, ал.1, т.1 ЗОДОВ на обезщетяване подлежат и вредите от задържане под стража, включително като мярка за неотклонение. Когато се поддържат доводи, че вредите са резултат както от незаконно задържане, така и от незаконно обвинение, то предявеният иск е винаги по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ, тъй като искът по чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ поглъща иска по чл.2, ал.1, т.1 от ЗОДОВ – така в т.13 от Тълкувателно решение № 3/2004 г. на ВКС на РБ, съгласно което, ако лицето е оправдано или наказателното производство е прекратено, държавата отговаря по чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, като в тези случаи обезщетението за неимуществени вреди обхваща и неимуществените вреди от незаконното задържане под стража.

Пасивно легитимирана да отговаря по този иск е Прокуратурата на Република България, която съгласно чл.127 от Конституцията е органът, който привлича лица към наказателна отговорност за извършени престъпления и поддържа пред съда

обвинението по наказателните дела от общ характер чрез своите служители, които са част от структурата ѝ, съответно внася искания за налагане на постоянна мярка за неотклонение.

Основателността на предявените иски се предполага от установяване на следните обстоятелства: спрямо ищеца да е било повдигнато обвинение в извършване на престъпление от общ характер, същият да е претърпял твърдените от него имуществени и неимуществени вреди, като между незаконното действие на правозащитните органи и вредите следва да е налице причинно-следствена връзка. Съобразно чл.154, ал.1 от ГПК доказателствената тежест за установяване на релевантните факти е възложена на ищеца. С оглед разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ той е освободен от задължението да установява вината на длъжностните лица за настъпване на претендираните вреди. В този смисъл, отговорността на държавата в лицето на Прокуратурата е обективна.

От приложените по делото доказателства се установява, че ищецът е бил привлечен към наказателна отговорност за деяние, което съставлява престъпление от общ характер, за което са предвижда лишаване от свобода, и е тежко по смисъла на чл.93, т.7 НК. Привличането му е било осъществено с постановление на наблюдаващия прокурор от 24.06.2014г., а наказателното преследване е приключило с влязла в сила на 03.05.2019г. оправдателна присъда. Ищецът е бил задържан на 23.06.2014г. по ЗМВР, като принудителната мярка е продължена от прокурор. Постоянна мярка задържане под стража е била наложена по искане на Прокуратурата на 27.06.2014г. и отменена с определение на съда от 15.02.2015г. В мотивите си съдът е посочил, че задържаният търпи мярката в максималния предвиден по чл.63, ал.4 НПК срок, поради което следва да бъде заменена с най-леката такава. С присъда от 11.04.2019г., в сила от 03.05.2019г., подсъдимият е бил оправдан. От този момент – влизане в сила на оправдателната присъда, се поражда отговорността на държавата за вреди от незаконно обвинение при наличие на причинна връзка между него и вредите, чието обезщетяване се търси – така т.4 от ТР № 3 от 22.04.2005г. на ОСГК на ВКС.

Настоящият съд намира за доказано, че в резултат на повдигнатото обвинение ищецът е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в негативни изживявания, свързани с неяснота относно изхода на процеса, внушението у семейството, приятелите и обществото, сред което се ползвал с добро име, че е извършил престъпление, нарушеното доверие сред най-близките, развити от тези изживявания потиснатост и усещане за накърнено доброто име в обществото. Наличието на тези преживявания се установява със събраните гласни доказателства. Свидетелите, които са имали преки впечатления от личния и обществен живот на ищеца, са категорични в оценъчното си мнение, че преди случая С. П. е бил уважаван човек, но след случая хора, които го познавали отдавна, тъй като са живели в едно село, са смятали, че наистина е виновен, тъй като бил задържан в следствения арест продължително време, а след това имал неприключило с години дело, като както задържането, така и наличието на наказателно производство, са го препятствали да упражнява работата си като международен шофьор, която възобновил едва след оправдаването му. Горните обстоятелства го поставили в неблагоприятно положение в личен и финансов план – отбягвал да се появява на публични места, имал нужда от пари, които приятелите му давали, тъй като освен себе си помагал и на родителите си пенсионери. Негативното отражението в психологичен и емоционален план на започналото срещу ищеца наказателно преследване и конкретно задържането му съдът намери за доказано, кредитирайки свидетелските показания на лица, които не са заинтересовани от изхода на делото,

направили са логични, последователни изявления на възприетото от тях и са непосредствени свидетели на обрата в живота на ищеца в личен и професионален план. Доказано е и че така търпените неимуществени вреди са пряк резултат от започналото спрямо него наказателно производство.

При преценка на причинените от незаконното обвинение неимуществени вреди съдът съобрази тежестта на обвинението, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от две до осем години, продължителността на наказателното производство – 4 години, 10 месеца и 7 дни, задържането на лицето за осем месеца и един ден, обстоятелството, че във връзка с повдигнатото обвинение е била засегната трудовата дейност на ищеца, фактът, че ищецът се е ползвал с добро име в обществото; че познати и приятели го подозирали, че наистина е изнасилил жена, притеснението относно родителите му, съдът намира, че справедливото обезщетение за причинените неимуществени вреди от незаконното му обвинение и от задържането му под стража възлиза на 7000.00 лева. До пълния претендиран размер от 50000.00 лева претенцията се отхвърля като неоснователна.

По отношение на претендираното обезщетение за имуществени вреди, съдът намира, че следва да уважи иска в цялост. Видно от приложения договор за правна помощ от 23.01.2018г. заплатеното от С. П. адвокатско възнаграждение на адв.Ж. за представителството му по наказателното дело възлиза на 1500.00 лева. Установява се, че именно това лице е представлявало подсъдимия П. в процеса по н.о.х.д. № 18921/2017г. на СРС – така в приложените протоколи от проведени съдебни заседания.

Върху сумите следва да се начисли и лихва за забава, считано от 24.11.2019г. до окончателното плащане. Изводът произтича от факта, че вземанията за лихви се погасяват с изтичането на тригодишна давност от настъпване на изискуемостта им – така в чл.111, б. „в“ ЗЗД, т.е. за вземане с такъв характер преди 24.11.2019г. се явяват погасени по давност, тъй като самата претенция е заявена в съда на 24.11.2022г. Възражение в тази насока е било своевременно въведено от ответника още с отговора на исковата молба и е намерило отражение в доклада по делото, поради което, като основателно, следва да се уважи.

По разноските

С оглед изхода на спора ответникът следва да заплати на ищеца сторените от него разноси. Същите са в размер на 2510.00 лева, от които 10.00 лева дължима държавна такса и 2500.00 лева реално заплатено адвокатско възнаграждение, което не се явява прекомерно с оглед цената на исковата претенция и праговете по НМРАВ. От тази сума в тежест на ответника се присъждат 414.15 лева, съобразно уважената част от исковата претенция.

Сумата от 10.00 лева, като надвнесена държавна такса, подлежи на връщане. За производства по ЗОДОВ се внася проста такса от 10.00 лева, независимо от броя искове – аргумент от чл.9а от ЗОДОВ и чл.2а, т.1 от *Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК*.

Мотивиран от гореизложеното, Софийският градски съд, I-6 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл.2, ал.1, т.3, пр.1 ЗОДОВ Прокуратурата на

Република България да заплати на С. К. П., ЕГН *****, с адрес: с.Осиковица, община Правец, със съдебен адрес: гр.София, ул. ***** офис № 2 (чрез адв.Ж. Ж.), сумата от **7000.00 (седем хиляди) лева** – обезщетение за неимуществени вреди, както и сумата от **1500.00 (хиляда и петстотин) лева** – обезщетение за претърпени имуществени вреди, причинени от задържане под стража и незаконно обвинение в извършване на престъпление по чл.152, ал.1, т.2 НК, приключило с влязла в сила на 03.05.2019г. оправдателна присъда по н.о.х.д.№ 18921/2017г. на СРС, ведно със законната лихва от 24.11.2019г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за неимуществени вреди за сумата над присъдения до пълния заявен размер от 50000.00 лева, като неоснователен.

ОСЪЖДА, на основание чл.10 от ЗОДОВ, Прокуратурата на Република България да заплати на С. К. П., ЕГН *****, сумата от **414.15 лева**– разноски по делото.

УКАЗВА на ответника, че присъденото на ищеца вземане може да бъде заплатена по следната му банкова сметка: ***** при „Банка ДСК“ АД.

ВРЪЩА на ищеца С. К. П., ЕГН *****, сумата от 10.00 лева – надвнесена държавна такса.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____